

ABANS D'ARA

La ciutat de l'esperit

De J.V. Foix (Sarrià, Barcelona, 1893-1987) a La Publicitat (6-XI-1934). Avui és el 125è aniversari del naixement d'aquest articulista, escèptic respecte a Europa. I demà serà el 31è aniversari de la seva mort. Eslovènia (esmentada a l'article) reivindicava en el període d'entreguerres assolir el reconeixement nacional, amb la llengua pròpia com valor cabdal.

J.V. FOIX 1934 PECES HISTÒRIQUES TRIADES PER JOSEP MARIA CASASÚS | 28/01/2018 00:00

La ciutat de l'esperit

Els qui en 1914-1918 van ésser convençuts -i vençuts- pels creients en Europa (en una realitat europea, en una possible justícia europea d'obertura universal, en un dret europeu) no han cedit pas voluntàriament a la pressió dels qui a partir de les acaballes de la guerra han pretès de fer-nos renunciar a la nostra creença. Tots i cadascun de nosaltres, adolescents i homes fets, combatents i espectadors, vam creure en l'adveniment d'una força nova: el Dret. Una generació, la dels mobilitzats per alguna de les nacions en pugna i els idealistes dels països neutrals, es va formar, o va créixer, espiritualment, sota el signe d'una mateixa fe. [...] Pertanyem a la lleva jovenívola que va compartir amb més zel la certesa, escampada pels majors com una bona nova, que una política humana substituiria, de l'armistici ençà, la política imperiosa dels vells conglomerats. Vam creure que el fi ja no seria justificat mai més pels mitjans i que només la Llei o la Idea regirien, perdoneu la trivialitat, homes i pobles. Vam creure en una Europa regenerada pel contacte dels esperits, la comunitat de drets i de deures, i federada. Comptàvem, zelosos, amb la lleialtat. La preeminència

de l'esperit era, per a molts de nosaltres, una possibilitat. La Ciutat de l'Esperit, universal, una fita. En setze anys, però, la desviació o desviacions -les desercions?- han estat prou importants perquè les darreres lleves ignoressin els motius de la nostra presa d'actitud. Hem estat prou conseqüents amb la nostra dèria de coneixença per a suspendre provisionalment el judici i acceptar, també provisionalment, punts de vista nous, alguns del quals eren de franca ofensiva als nostres principis. Hem intentat d'oposar un dret al Dret, una llei a la Llei, un ordre a l'Ordre. [...] ¿És permès, és lícit (és moralment possible), persistir? ¿No seria una atzagaiada perseverar? Avui mateix llegíem: "Una raó raonable ens aconsella de deixar dormir algun temps, a França, la noció de llibertat" (Jacques de Lacretelle a Les Nouvelles Littéraires). [...] Per mantenir el seu ordre, Lacretelle voldria ofegar la veu de l'Esperit. Encara, diu si fa no fa, que l'Eslovènia hagi de gemegar amb els grillons posats. Lacretelle desconeix per ventura quina és, doncs, la causa del desordre i que la civilització europea, per la qual tem, parla precisament la llengua dels eslovens. [...]